

Скрининг за рак на белия дроб

GLOBAL LUNG CANCER
COALITION

Скринингът представлява изследване на хора, които е възможно да са изложени на риск от ранни стадии на заболяване, преди да имат някакви симптоми, и им дава достъп до доказано лечение. За да бъде полезен, скринингът:

- трябва да бъде надежден за откриване на заболяването в ранен стадий
- трябва да бъде лесен и достъпен за населението
- трябва да бъде повече полезен, отколкото вреден за хората, които вземат участие

Защо да се изследваме за рак на белия дроб?

Най-добри резултати при лечението на рак на белия дроб се постигат при откриване на заболяването възможно най-рано. В ранните стадии на рак на белия дроб може да се проявят някои симптоми, така че скринингът е практичен начин за откриване на рак на белия дроб възможно най-рано. За повечето изследвани хора няма да бъде установено, че имат рак на белия дроб.

Как се извършва скрининг за рак на белия дроб?

Текущата практика използва нискодозова компютърна томография (наричана още нискодозово СТ сканиране или LDCT). Това са специални рентгенови машини, които се нуждаят само от ниска доза радиация, за да направят серия от снимки на вътрешността на тялото, като изграждат триизмерно изображение, което може да се използва за прецизно диагностициране.

Най-новите LDCT скенери позволяват тези снимки да бъдат направени много бързо (с едно задържане на дъха). Обединените снимки са достатъчно ясни, за да направят възможно идентифицирането дори на много малки тумори.

Работи ли скринингът?

Първите важни доказателства идват от Националното проучване на скрининга за рак на белия дроб (NLST) в САЩ, публикувано през 2013 г. То сочи, че LDCT би могла да спаси живота на един на всеки петима души, които понастоящем умират от рак на белия дроб.

Ако скринингът установи рак на белия дроб, той най-често е в ранен стадий (наречен заболяване в стадий I), като тези хора вероятно ще се нуждаят само от операция и при тях ще има много по-добър резултат.

Кой си прави скрининг?

Въпреки че ръководните принципи може да се различават в различните държави, скринингът вероятно ще е насочен например към някого с висок риск от развитие на рак на белия дроб, който е:

- като цяло в добро здраве
- без симптоми
- на възраст 55-74 години
- настоящ пушач или някой, който е отказал пушенето през последните 15 години

Има и други фактори, които биха могли да поставят хората в категорията за скрининг, но това ще зависи от подхода към скрининга на държавата, в която живеете, и може да включва фамилна обремененост за рак на белия дроб, предишно респираторно заболяване или излагане на азбест.

Консултирайте се с Вашия лекар, ако се притеснявате, че може да сте във високорискова група.

Рутинният скрининг за рак на белия дроб остава ограничен в целия свят, но вече много експерти считат, че има доказателства в подкрепа на скрининга като начин за спасяване на човешки животи. Някои държави като Англия, Хърватия и Франция са стигнали програми или разработват самостоятелно такива, още преди те да бъдат включени като повсеместна медицинска практика.

Ако не сте сигурни дали във Вашата държава се провежда скрининг за рак на белия дроб, моля, консултирайте се с местната организация за борба с рака на белия дроб.

Ако проявявате симптоми на рак на белия дроб, обърнете се към Вашия лекар. Симптомите на рак на белия дроб може да включват:

- кашлица, която не спира
- кръв в храчките
- усещане за задых без причина
- болки в гърдите или рамото
- изкашляне на кръв

Не чакайте покана за насрочване на час за скрининг.

Какво се случва след извършването на скрининга?

В процеса на скрининг се правят LDCT сканирания, които се проверяват, за да се види дали белите дробове на даден човек са чисти. Най-често това е така. Понякога сканирането може да засече необичайни петна или области, които да покажат, че по принцип здравата, изпълнена с въздух белодробна тъкан е станала твърда. Те се наричат възли.

Важно е, че установяването на възел не означава непременно, че имате рак. Например безобидни възли може да се образуват след обикновена гръдна инфекция. Възлите са сравнително често срещани – поне половината от хората имат такива, докато достигнат 50-годишна възраст. Повечето обаче (над 95%) не са рак.

Какво, ако има възли?

Ако скринингът покаже, че имате един или повече възли, с Вашия екип от здравни специалисти ще съставите подходящ план за наблюдение и изследване. Програмите за скрининг съдържат насоки за последващи мерки.

Скринингът не е еднократен преглед. Необходим е редовен скрининг, ежегодно, толкова дълго, колкото препоръчва Вашият лекар, така че в случай на развитие на рак, това да бъде установено възможно най-рано.

Какви са рисковете?

Скрининг тестовете за рак не са перфектни. Някои видове рак може да бъдат пропуснати (погрешно отрицателни), а някои необичайни петна може да изглеждат като рак, а да не са (погрешно положителни), което означава, че хората може да бъдат подложени на допълнителни ненужни тестове.

LDCT сканирането излага хората на много ниски нива на радиация. Нивото на радиация е по-високо от нивото при рентгеново изследване, но много по-ниско от това при обикновеното СТ сканиране, което може да се наложи, ако имате симптоми на рак.

Ще поемете приблизителното количество радиация за шест месеца в естествената си среда. Нивото е подобно на нивото при мамография за скрининг за рак на гърдата.

Какво следва при скрининга?

Доказателствата сочат, че LDCT скринингът е важна стъпка за ранно откриване на рак на белия дроб и увеличаване на процента на преживяемост. Тъй като сканиранията стават все по-прецизни и с по-ниски нива на радиация, лечението и резултатите може само да се подобряват.

Изследването при други подходи за скрининг включва:

- по-добри и по-точни скенери
- изследване на слюнка или кръвна проба за микроскопски доказателства за малки белодробни тумори, преди да са станали достатъчно големи, за да се видят на СТ сканирания
- тест на дишането, за да се открият вещества, които се променят, ако има рак на белия дроб

Какво, ако в моята държава няма програма за скрининг?

Ако смятате, че сте във високорискова група, обърнете се към Вашия лекар, болница или местна организация за борба с рака на белия дроб относно притесненията си. Те ще Ви обяснят какви са възможностите за здравни грижи във Вашата държава и ще Ви помогнат да разберете какво може да се направи.

Обобщение

Скринингът за рак на белия дроб, използващ СТ сканиране, е ефективен за ранно откриване на рак на белия дроб при хора с висок риск. Това е чудесна новина и означава, че все повече хора ще бъдат лекувани в ранен стадий на рака на белия дроб и ще имат по-добри дългосрочни перспективи.

Макар че може да не е толкова широко достъпен, колкото хората биха желали, в много държави из цял свят са в ход пилотни проекти.

Консултирайте се с местните организации за борба с рака на белия дроб, за да разберете дали има такива проекти близо до Вас.

GLOBAL LUNG CANCER
COALITION

Скрининг за рак на белия дроб
© Global Lung Cancer Coalition
www.lungcancercoalition.org

Тази информационна брошура е съставена от секретариата на Global Lung Cancer Coalition (GLCC) и е прегледана от специалисти по рак на белия дроб. За повече информация относно наличните услуги за оказване на помощ и информация за Вашата държава, посетете www.lungcancercoalition.org Версия 1.0 – декември 2022 г.